

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstuen
0301 Oslo

Deres ref.:
201302180-3 ke/yph

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2013/6378 NAK-ES-KB
Arkivkode:
361.6/2

Dato:
04.06.2013

Helligvær vindkraftverk i Bodø kommune - Kommentarer til melding

Det vises til brev av 02.05.13, vedlagt melding og forslag til utredningsprogram for Helligvær vindkraftverk i Bodø.

Planene omfatter etablering av 5-7 turbiner med en samlet installert effekt på inntil 18,5 MW. Planområdet er på 0,7 km² fordelt på øyene Grimsøya og Valøya i øygruppa Helligvær, Bodø kommune i Nordland.

Kommentarer til planene

Det er tidlig å fastslå konfliktnivået i forhold til miljø for dette prosjektet, før miljøverdiene er utredet og konsekvensene er vurdert. DN vil likevel påpeke at mindre vindkraftverk som dette generelt gir relativt stor påvirkning på omgivelsene i forhold til den mengden energi det produserer. Utbyggingen synes ikke å være i tråd med nasjonale retningslinjer for vindkraftutbygging, jf. *Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg* (Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet 2007). Disse retningslinjene slår fast at enkeltanlegg og mindre vindkraftanlegg i nasjonal og regional sammenheng er «av mindre betydning energimessig enn store vindkraftanlegg», og videre at «hensynet til ønsket om lavest mulig miljø- og samfunnskostnader per kWh tilsier generelt en prioritering av større utbygginger konsentrert til avgrensede områder fremfor spredt utbygging av mindre anlegg». Retningslinjene sier at enkeltanlegg og mindre vindkraftanlegg lokalt «kan ha positive sider knyttet til energiforsyning og næringsutvikling». Helligvær vindkraftverk er imidlertid ikke tenkt som et helt lokalt anlegg. Utbygging fordrer ny nettilknytning, og planene er også begrunnet i nasjonale mål for utbygging av fornybar energi.

Kommentarer til meldinga og forslaget til utredninger

Meldinga gir sparsomt med informasjon om lokale miljøforhold. DN vil påpeke at manglende miljøkunnskap på meldingsstadiet dermed må kompenseres gjennom tilstrekkelig grundige undersøkelser i forbindelse med KU og søknad.

DN har mottatt rapporten *Vurdering av berørte naturområder ved utbygging av Helligvær vindkraftverk*, utarbeidet av Ståle Prestøy. Denne rapporten gir en del miljøinformasjon og supplerer meldinga i så måte. Det er imidlertid viktig at denne informasjonen blir kvalitetssikret gjennom systematisk feltarbeid.

DN har i liten grad kunnskap om øygruppa. Vi vet for eksempel ikke om de to aktuelle øyene, som er ubeboede, har vært benyttet til beite og dermed har vesentlig med kulturpåvirket vegetasjon, eventuelt verdifull kystlynghei. Våre vurderinger av utredningsbehov er basert på kartfestet miljøinformasjon i Naturbase, meldinga, miljørapporten (nevnt ovenfor), samt generell kunnskap om landskap, natur og friluftsliv i denne type områder.

Det vil være viktig å få fram om områdene inneholder forekomster av verdifulle naturtyper, slik utredningsprogrammet legger opp til. Vi anbefaler at DN-håndbok 13 *Kartlegging av naturtyper* brukes ved naturtypekartleggingen, på grunn av denne er rettet inn mot å identifisere verdifulle naturtyper etter en standard metodikk. Det er også utarbeidet et tillegg til håndboka for å ivareta kartlegging av truede naturtyper (*Midlertidige faktaark for rødlistede naturtyper*, Miljøfaglig utredning 2012).

Det er imidlertid også viktig å få vurdert om naturtypene i planområdet samlet sett danner et stort, sammenhengende og verdifullt naturmiljø. DN har ikke nok kunnskap om områdene til å vurdere om det kan være slik, men vurdert ut fra miljørapporten har øyene et rikt og variert naturmiljø. Hvis verdiene er knyttet mer til helheten enn til de enkelte, verdifulle naturtypene, vil det være etableringen av selve vindkraftverket som sådan som utløser en miljøkonflikt. Det blir i så fall vanskelig å redusere negative virkninger gjennom plantilpasninger, jf. formulering i det foreslåtte utredningsprogrammet.

DN er i denne saken særlig opptatt av å få dokumentert øygruppas funksjoner for fugl, i første rekke havørn og annen rovfugl som vil være sårbar for vindkraftutbygging. Det bør videre kartlegges/vurderes om det finnes hubro (EN, sterkt truet) i planområdet eller i nærheten; denne arten er særlig sårbar for forstyrrelser.

Undersøkelsene av fugleliv bør spres over flere dager og foregå til ulike tidspunkter innenfor feltsesongen. Man bør ta sikte på å avdekke planområdets og influensområdets verdi for fugl, samt finne fram til viktige funksjonsområder (områder for matsøk, hekking, trekk). Det er viktig å ta med øyer og sund utenfor planområdet.

De lavtliggende øyene ligger eksponert til i kystlandskapet, blant annet sett fra Bodø by. Et eventuelt vindkraftverk vil åpenbart bli et markert landskapselement. Ut over dette er det vanskelig å vurdere landskapsvirkningen før det foreligger en landskapsutredning.

DN har sett at framgangsmåten beskrevet i *Landskapsanalyse – Framgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi* (Clemetsen og Simensen 2010; Aurland naturverkstad) har gitt tydelige og etterprøvbare landskapsutredninger i forbindelse med andre vindkraftverk. Veilederen er

for tida under evaluering, men vi foreslår at den brukes i landskapsutredningen også for dette prosjektet. Vi anbefaler også veilederen *Visualisering av planlagte vindkraftverk*, utgitt av NVE, 2007.

DN anbefaler at konsekvensutredningen skiller mellom de to temaene Friluftsliv og Turisme/reiseliv. Det første av disse er et temaområde for miljøpolitikken, med politiske mål knyttet til folks hverdag og livskvalitet; det andre dreier seg om en næringsinteresse med litt andre aktører. De politiske målene for friluftsliv gjelder for alle sektorer og i all planlegging, og kan brukes når man skal vurdere konsekvensene av tiltaket.

Det er svært viktig at fagutredningen på friluftsliv tar utgangspunkt i dagens bruk av området og aktuelle virkninger for det friluftslivet som utøves i dag. I følge meldinga er Helligværs øyer, holmer og skjær populære blant kajakk- og småbåtturister, ved siden av øyene brukes til «tradisjonelt friluftsliv», som vi antar innebærer naturstudier og fotturer. Ut fra kjennskap til lignende områder, antar vi at opplevelseskvalitetene ved disse øyene knytter seg til kystlandskap, møtet mellom hav og land, opplevelsen av en tilstedeværende bosetting og kystkultur, og opplevelsen av et intakt og rikt naturmiljø. Vi antar også at fraværet av bytrafikk og tekniske inngrep er viktig for de som oppsøker Helligvær i friluftssammenheng. Det er liten grunn til å anta at turbinene vil tilføre positive opplevelseskvaliteter i denne sammenhengen. Imidlertid er det relevant å vurdere om det finnes alternative friluftsområder for de som i dag benytter Helligvær til friluftaktiviteter og naturopplevelse.

Utredningsprogrammet bør slå fast at tap av inngrepsfri natur (INON) skal tallfestes og kartfestes, og at bortfallet skal vurderes i regional sammenheng.

DN understreker også at konsekvensene av nettilknytning og annen infrastruktur skal være en del av utredningen.

Tematisk konfliktvurdering (TKV)

DN skal, i samarbeid med Riksantikvaren, utarbeide tematisk konfliktvurdering for prosjektet, basert på foreliggende miljøkunnskap. Denne vurderingen ettersendes.

Med hilsen

Direktoratet for naturforvaltning

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Reidar Dahl e.f.
seksjonssjef

Kristin Bodsberg

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Statens hus	8002	Bodø
Miljøverndepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	Oslo
Bodø kommune	Postboks 319	8001	Bodø